

TRŽIŠKI RAZGLEDI

Leto III (1996) št. 11 (29)

NOVEMBER 1996

Cena 40.- SIT

U V O D N I K

PARLAMENTARNE VOLITVE 96

V nedeljo, 10. novembra 1996 so potekale državnozbornske volitve, ki so spremenile strukturo državnega zbora, tako da imajo po novem stranke SLS, SDS in SKD (t.i. pomladne stranke) polovico oz. 45 mandatov, ostale stranke (LDS, ZL, DESUS, SNS) 43 mandatov, dva mandata pa pripadata poslancema obeh narodnosti. Najboljši rezultat je dosegla LDS z 27%, SLS z 19%, SDS s 16%, SKD pa je prejela 10% vseh glasov. Trdnost koalicije pomladnih strank se bo pokazala že na konstitutivni seji Državnega zbora, kjer bodo izvolili predsednika parlamenta.

V Trziču je bil rezultat kar precej drugačen kot v Sloveniji. Tu je blestel socialdemokratski župan **Pavel Rupar** s 27% glasov, sledili pa so mu **dr. Bojana Kališnik - Sušnik** (LDS) z 23,5%, kandidat **SLS Vinko Perne** s 16%, **Janez Slapar** iz ZL z 9%, **dr. Janez Poklukar** (SKD) s 7,8%, **Katarina Lavš** (DS) s 3,7%, **Jurij Peternel** (ZS) z 2,4% itd. Zaradi drugega najboljšega rezultata med socialdemokratskimi kandidati v 1. volilni enoti je bil v parlament izvoljen Pavel Rupar. Za izvolitev mu seveda iskreno čestitamo.

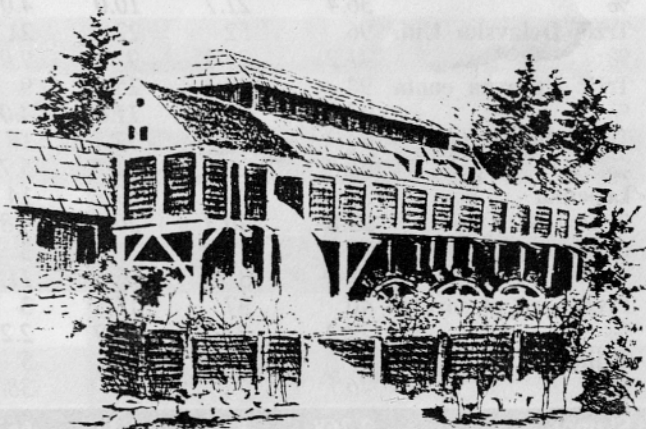
Novi poslanec, ki se je na uvodni seji izkazal pri vodenju mandatno imunitetne komisije v Državnem zboru, bo imel težko delo, saj bo v hudi konkurenci drugih poslancev pridobival sredstva iz državnega proračuna za tržiške projekte, najtežja naloga pa bo zlasti pomoč tržiškim podjetjem (zlasti PEKO), da se izkopljejo iz težav.

Najprej pa bo moral tržiški občinski svet presoditi, ali bo novoizvoljeni poslanec zmožen opravljati še zahtevno župansko delo, ali pa bo v skladu z občinskim statutom (tu piše, da ima Trzič profesionalnega župana) poiskal drugačno rešitev. Upamo, da bodo vsi skupaj našli tako rešitev, ki bo vodila k uspešnemu sodelovanju tako na državnem kot tudi na lokalnem nivoju.

Jana Primožič

PLAVŽ NA ČADOVLJAH V TRZIČU OB LOMŠČICI (STAVBNA DEDIŠČINA PLAVŽARSTVA IN FUŽINARSTVA OB TRZIŠKI BISTRICI IN MOŠENIKU, GRAFIČNA ZBIRKA, AVTOR MIRKO MAJER)

KOSARNICA »NJIVA« - RAKE III (AVTOR MIRKO MAJER)

IZ VSEBINE:

UVODNIK - PARLAMENTARNE VOLITVE 96
ZMANJŠEVANJE ZELENIH PLJUČ TRZIČA
KOMORNI ZBOR AVE IZ LJUBLJANE
ALPINIZEM - V SPOMIN PRIJATELJEM PLANIN

VOLITVE 96 Pregledna tabela glasovanja za važnejše stranke

Štev. liste	19	1	7	4	3	6	18	13	20	16
Kraj/ Stranka	SDS	LDS	SLS	SKD	ZL	DS	Zeleni	SNS	DESUS	Smuk
Bistrica OŠ glasov:	124	125	58	39	88	30	16	21	12	4
%	23.2	23.4	10.9	7.3	16.5	5.6	3.2	3.9	2.4	0.7
Bistrica Vrtec	135	88	61	14	32	12	13	13	5	2
%	34.3	22.3	15.5	3.5	8.2	3.0	3.3	3.3	1.7	0.5
Bistrica GD	134	139	55	18	50	15	12	11	16	3
%	30.0	29.0	11.5	3.8	10.4	3.1	2.5	2.3	3.3	0.6
Bistrica Dom	120	151	67	27	83	31	13	11	6	7
%	21.6	27.2	12.0	4.9	14.9	5.6	2.3	2.0	1.1	1.3
Bistrica Vrtec Palček	24	46	10	5	16	5	3	3	0	0
%	19.7	37.7	8.2	4.1	13.1	4.1	2.5	2.5	0.0	0.0
Brezje	80	58	50	27	17	7	4	4	2	0
%	30.5	22.1	10.1	10.3	6.5	2.7	1.5	1.5	0.8	0.0
Jelendol	36	21	37	11	6	1	2	0	1	0
%	30.8	17.9	31.6	9.4	5.1	0.8	1.7	0.0	0.8	0.0
Kovor OŠ	75	112	59	49	37	17	14	9	9	7
%	18.4	27.4	14.5	12.0	9.1	4.2	3.4	2.2	2.2	1.7
Kovor GD	113	78	120	39	24	26	13	13	10	11
%	24.6	17.0	26.1	8.5	5.2	5.6	2.8	2.8	2.2	2.4
Križe	159	137	120	77	24	18	8	16	2	11
%	26.4	22.8	14.8	12.8	8.0	3.0	1.8	2.7	0.3	1.8
Leše	45	25	29	19	9	3	3	3	1	1
%	29.6	16.4	19.1	12.5	5.9	2.0	2.0	2.0	0.7	0.7
Lom	109	17	144	28	8	6	1	0	4	0
%	34.1	5.3	45.0	8.7	2.5	1.9	0.3	0.0	1.2	0.0
Podljubelj	51	112	56	9	39	7	12	9	1	2
%	15.9	34.9	17.4	2.8	12.1	2.2	3.7	2.8	0.3	0.6
Pristava	96	144	72	49	75	13	7	12	4	3
%	19.1	28.6	14.3	9.7	14.9	2.6	1.4	2.4	0.8	0.6
Ravne MD	108	134	51	26	42	12	11	13	9	0
%	25.3	31.3	11.9	6.1	9.8	2.8	2.6	3.0	2.1	0.0
Ravne KS	56	38	26	12	10	6	2	6	0	3
%	33.7	22.9	15.7	7.2	6.0	3.6	1.2	3.6	0.0	1.8
Sebenje	169	109	127	64	25	19	8	12	5	12
%	28.9	18.6	21.7	10.9	4.3	3.2	1.4	2.0	0.8	2.0
Senično	41	30	37	37	9	8	5	5	1	1
%	20.1	14.7	18.1	18.1	4.4	3.9	2.4	2.4	0.5	0.5
Tržič prostori Godbe	121	100	38	17	23	17	4	2	0	2
%	34.1	28.2	10.7	4.8	6.5	4.8	1.1	0.6	0.0	0.6
Tržič Paviljon	109	65	30	12	27	12	13	3	6	3
%	36.4	21.7	10.0	4.0	9.0	4.0	4.4	1.0	2.0	1.0
Tržič Delavska Uni.	96	52	22	21	13	6	1	8	2	1
%	41.2	22.3	9.4	9.0	5.6	2.6	0.4	3.4	0.9	0.4
Tržič Upravna enota	98	39	25	9	23	9	1	7	8	0
%	43.2	17.2	11.0	4.0	10.1	4.0	0.4	3.1	3.5	0.0
Tržič Poliuretani	84	81	37	18	30	15	19	8	3	3
%	26.5	25.5	11.7	5.7	9.5	4.7	6.0	2.5	0.9	0.9
Lepenka	34	29	29	14	9	4	12	1	1	1
%	23.8	20.3	20.3	9.8	6.3	2.8	8.4	0.7	0.7	0.7
Glasovanje po pošti	5	1	2	3	3	3	2	1	2	2
%	18.5	3.7	7.4	11.1	11.1	11.1	7.4	3.7	7.4	7.4
Predčasno glasovanje	40	37	15	3	16	5	4	1	4	3
%	29.2	27.0	10.9	2.2	11.7	3.6	2.9	0.7	2.9	2.2
Tujina	6	1	1	5	0	0	0	0	0	0
%	46.1	7.7	7.7	38.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Skupaj	2.268	1.969	1.347	652	762	307	203	192	115	82
%	27.2	23.5	16.1	7.8	9.1	3.7	2.4	2.3	1.4	1.0

Volilni dosežki ostalih strank v volilnem okraju Tržič

Republikanska zveza Slovenije	34 glasov	0.41%
Zelena alternativa Slovenije	31 glasov	0.37%
Dragomir Ficko	131 glasov	1.57%
SOPS	53 glasov	0.63%
Slovenski Forum	80 glasov	0.96%
KPS	63 glasov	0.75%
KSU	12 glasov	0.14%
NSD	20 glasov	0.24%
SND	43 glasov	0.51%

Volilcev vpisanih v volilni imenik 11.404

Glasovalo 9.099

Glasovalo s potrdili 1

Glasovalo z volilno karto 1

skupaj glasovalo 9.101

Udeležba v okraju 79,8%

V GORE, TODA KAKO GORNIKOV SVETOVALEC

Nov priročnik gorske reševalne službe

V naših gorah, tudi trziških, je lepo. Veliko ljudi je, ki jih zamikajo gore, če prej ne, ko so si zagotovili boljše pogoje za življenje, včasih celo šele, ko so že v letih. Ti so običajno brez potrebnih izkušenj. Toda tudi mladi, v prekipevajoči dobi življenskih moči so v nevarnosti, da jih pretiravanje ali celo brezskrbnost ne zanese. Nekatere, predvsem nepripravljene, takorekoč zanese kaj hitro v nesrečo. Za vse, ki šele začenjajo hoditi v gore, pa tudi za izkušene, je nadvse koristno, da si oskrbijo - GORNIKOV SVETOVALEC, ki ga je izdala Gorska reševalna služba Slovenije.

Kaj pravi o vsem tem nadvse dobri poznavalec razmer v trziški občini in predstavnik trziške gorske reševalne postaje - Anton Kralj. V letošnjem letu so imeli že devetnajst posredovanj. Od tega so se končale tri z najtežjim ali smrtnim izidom. Te so bile:

- ena na področju Begunjsčice, ko sta planinca zašla v brezpotje in tako v nepredvidene težave, pa se je enemu v steni odkrušil oprijemek,

- druga na področju Vrtače - zdrs,

- tretja pa na področju Košute, tudi zdrs.

Od nesreč v gorah je tudi nekaj takšnih, ki se pripetijo športnikom - jadrlnim padalcem. Včasih so te nesreče prav hude in tudi težko je pri tem posredovati. Tako so v letošnjem letu morali posredovati v Storžiču, ko se je padalec zagozdil in je obvisel v čereh, zadnji primer pa se je dogodil na področju Križke gore, ko se je ponesrečila sicer že izkušena mlada jadrlna padalka.

Anton Kralj je tako iz svoje prakse podal naslednja nujno potrebna priporočila tistim, ki gredo v gore:

- Vsak naj si izbere le takšno turo, ki jo kondicijsko zmore,

- Vedno naj računa na morebitne vremenske in druge težave,

- V gore naj se odpravi že v jutranjih urah oz. ne pozno,

- Pri hoji v skupini mora cela skupina upoštevati najmanj zmogljivega, posamezniki naj se ne oddaljujejo in ne prehitujejo,

- Redno vpisujte po planinskih kočah v knjigo smer vaše ture, na vrhovih, kjer so te knjige, prav tako; pri tem navedite tudi čas, ko vpisujete in smer sestopa,

- Sedaj v poznem jesenskem času so ponekod razmere v naših gorah še videti ugodne. Računajte pa na predele, ki so že poledeneli in spolzki,

- V zimskem času so ture nepredvidljive.

Pred turo ne zanemarite poročil, ki jih o tem objavljajo pristojne službe, prav tako upoštevajte, da so po grebenih nevarni zameti in snežne pasti. Tako nekaj osebnih priporočil, obširnejše pa najdete v priročniku GORNIKOV SVETOVALEC, ki si ga dobro oglejte in upoštevajte.

Delo gorskih reševalcev temelji na čutu humanosti. Pri nas ne velja pravilo, da te reševalci rešujejo le, če se predhodno zavaruješ. Dogodi pa se na žalost tudi to, da je tisti, ki so ga reševali ali pa so bili drugi zanj v skrbeh, celo nehvaležen ker so ga reševali.

Za svoje uspešno delo se morajo tudi trziški gorski reševalci redno usposabljanje. Sedaj imajo razmere še kar dobro urejene. Prostore in opremo imajo v stavbi trziške policije, poleg postaje je tudi ugoden prostor za helikopterski pristanek. V skupini imajo štiri inštruktorje za posamezna področja, ki spremljajo dogodke in novosti doma in v tujini. Redno morajo skrbeti za kondicijsko pripravljenost. Zato postaje prirejajo skupne in posamične treninge, usposabljanja, tekmovanja s ciljem preverjanja kondicije. V letošnjem letu so sodelovali na več akcijah za usposabljanje. Tako so imeli v januarju dan varstva pred plazovi, nedolgo nazaj pa so sodelovali tudi na akciji Potres 96, kjer so se seznavali z razmerami pri reševanju iz visokih stavb in ruševin.

Franc Primožič

cestno
podjetje
kranj, p.o.

Jezerska cesta 20
4000 KRANJ

tel.: 064/242-221
fax.: 064/242-330

upravljamo,
vzdržujemo,
gradimo,
projektiramo

CESTE

in ostale nizke
gradnje

MED ŠTUDIJEM, DELOM
IN PETJEM

Da so nekateri mladi iz tržiške občine tudi na glasbenem področju uspešni, dokazujejo to s svojimi uspehi. Tokrat Vam želimo na kratko predstaviti *Barbaro Tišler*.

KOMORNI ZBOR AVE JE BIL TUDI V SAN FRANCISCU

Barbara Tišler iz Trziča se v okviru glasbe ukvarja predvsem s klasičnim petjem. Pred pristopom k pevskeemu zboru Ave je pela zlasti pri Cerkvenem pevskeemu zboru Ignacij Hladnik. Potem, v četrtem letniku Srednje likovne šole pase je odločila, da vstopi k znanemu zboru AVE, ki ga vodi *Andraž Hauptman*. S tem je začela trdo, toda učinkovito pot. Da je zmogla slediti večjim zahtevam pri zboru je začela še z glasbenim šolanjem najprej na nižji in nato še na srednji ravni. Danes je Barbara Tišler absolventka likovne pedagogike. Da bi zmogla zaključiti ta svoj strokovni študij in se obenem izpopolnjevati na glasbenem področju je prestopila od zboru AVE k profesionalnemu *Slovenskemu komornemu zboru*, ki ga vodi dr. Cuderman. Tu imajo vsak dan redne vaje in potem nastope. Pri zboru Ave pa so imeli vaje enkrat tedensko in to 5 ur.

NASTOP NA NAŠI PESMI V LJUBLJANI LETA 1993

Na zbor AVE vežejo Barbaro Tišler lepi spomini. V letu preden je prestopila k profesionalnemu zboru, je ta zbor dosegel nekaj višek s priznanjem *absolutnega zmagovalca na mednarodnem tekmovanju v Atenah*. Tudi prej so dosegali uspehe na raznih pomembnih tekmovanjih. Veliko so jih vabili tudi na gostovanja. Predlanskim so bili v Ameriki tri tedne in obiskali mnoga večja središča, predvsem tudi tista kjer žive Slovenci. Lansko leto so bili v Južni Afriki. Bili so na gostovanju v Egiptu in v mnogih drugih državah. Za časa svojega delovanja pri zboru AVE se je v njem povzpela tudi med vodilne solo sopranistke.

PRED NASTOPOM NA NAŠI PESMI V MARIBORU

Svoje uspešno šolanje solopetja na srednji stopnji pri prof. Ireni Baar je popestrila z več javnimi in zelo uspešnimi nastopi, kar smo občudovali tudi v okviru koncertov društva Lumen.

NASTOP V TRBOVELJSKI CERKVI

Barbara Tišler je vztrajna in nadarjena. To ji omogoča prilagoditev trdim razmeram pri delovanju in potrebnem uspehu. Na njeni strokovni in glasbeni poti želimo Barbari Tišler še naprej uspešen razvoj.

KAJ JE NOVEGA V
PEKO?

Minister Metod Dragonja je dejal, da so problemi Peka v marsičem še hujši od problemov Planike, saj je zadolženost večja. Zdravo jedro Peka naj bi še ostalo, vendar se rešitev še oblikuje. Lokalna skupnost in država morata delovati skupaj. Pričakovanje, da bo država naredila vse, pravi, je preoptimistično. Predvsem pa mora dati lokalna skupnost - se pravi občina - več pobud.

Takšna ocena ministra je vsekakor novost. Doslej so bila vprašanja reševanja problemov večjih tovarn v zelo veliki pristojnosti tovarn samih, nekaj tudi države, ne pa lokalne skupnosti. Predstavniki velikih tovarn (uprava PEKO tu ni bila izjema) so se dosedaj tako tudi večinoma vedli. Šele občinski svet je s svojo zahtevo po informiranju, s stanjem v PEKO pretrgal to neljubo tradicijo in iz prve roke (sestanka pred dobrim mesecem dni se je udeležil direktor Ferčej), dobil oceno stanja. Vsekakor je sodelovanje uprave PEKO, občine (občinskega sveta, še zlasti pa župana, ki je izvršilni organ občine) kot lokalne skupnosti in države zaželeno in nujno potrebno.

V SPOMIN

Na ljubljanskem pokopališču so 13.11.1996 položili k večnemu počitku gospo **Renato Šavnik-Demšar**, ki se jo bodo starejši Tržičani morda še spomnili kot učiteljice.

Rojena je bila 1901 v Kranju kot hči dr. Edvarda Šavnika, zdravnika in Olge Mallyjeve doma v Trziču. Gospa Renata je bila učiteljica na Osnovni šoli Trzič od 1921-1936; po drugi svetovni vojni je poučevala angleški jezik na nižji gimnaziji v Trziču. Med učenci je bila spoštovana in priljubljena.

Dne 16.11.1996 je bil v Ljubljani pokopan g. **Jelko A. Rant**, star 88 let. Rodil se je 1908. Po končani trgovski akademiji je dobil službo v Tovarni Peko kot materialni knjigovodja in kalkulanta. Ob tem se je nenehno poglobljal v spoznavanju materiala, ki so ga uporabljali v proizvodnji čevljev. Peter Kozina ga je poslal na študij v Chrudim na Češko. S pridobljeno strokovnostjo je dosegel mesto tehničnega direktorja v Peko.

Med nemško okupacijo je bil vojni ujetnik in ko se je po končani vojni vrnil iz ujetništva ter prišel nazaj v Peko, ga je takratno vodstvo odslovilo, čeprav se je za njegovo nastavitev izreklo na referendumu 90% delavcev.

Kot priznanega strokovnjaka so ga takoj zaposlili na ministrstvu, od koder je nadzoroval vsa čevljarska podjetja (tudi Peko). Od tam je najprej odšel v Toko Domžale, nato v Burmo in se po dveh letih ponovno vrnil v Domžale. Kot strokovnjak je veliko potoval po svetu.

Dokler je bil v Peko, se ga starejši Tržičani spominjajo, da je kot karakterni igralec večkrat nastopal v raznih vlogah na oderskih deskah Skale.

Naj oba v miru počivata!

M.M.P.

ODMEV NA ČLANEK O DOVŽANOVNI SOTESKI

Na uredništvo Tržiških razgledov smo prejeli dopis, ki sta ga podpisala gospa Slavka Zupan, dipl. geografa iz Urada za gospodarstvo občine Trzič in pa Boštjan Žepič, dipl. arh., s prizadeto vsebino glede na objavljen članek o Dovžanovi soteski v avgustovski številki. Navajamo:

“Razgledna pot v Dovžanovi soteski bo potekala od vasi Čadovlje do hiš na Zg. Jamah po desnem bregu Tržiške Bistrice. Za območje je bil s strani Razvojnega zavoda Domžale pripravljen (in sprejet) ureditveni načrt, ki opredeljuje sam potek poti, način gradnje in uporabo materialov ter je služil kot izhodišče za projektiranje objektov vzdolž poti. Poleg ureditvenega načrta pa projektanta zavezuje tudi upoštevanje ustreznih predpisov.

Pot v Dovžanovi soteski je zasnovana na osnovi naslednjih predpostavk:

- povsod, kjer je le mogoče, se uredijo obstoječe poti ali poti po terenu,
- previsi se premostijo s pomočjo konzolnih galerij,
- na mestih, ki tega ne dopuščajo zaradi slabe sestave terena, se uredijo premostitveni mostički,
- pot mora omogočati lahko dostopnost vsem, tudi starejšim in hendikepiranim osebam, zato mora biti vzdolž poti čimmanj premostitev s stopnicami, vzdolžni nagib pa ne večji od 6-7%,

- upošteva se zahteve iz ureditvenega načrta glede uporabe materialov (“Konzolna pot je iz legiranega jekla in je pričvrščena v skalni previs. Pohodne površine so iz lesenih deščic, zaščitna ograja iz jeklenih žic, oprijemalni del na ograji pa je izdelan iz lesa.”).

Ureditev obstoječih poti se je in se bo izvajala preko javnih del, ki jih razpiše Občina. Vsi oporni zidovi, ki se eventualno pojavijo zaradi specifičnosti terena, so zidani iz kamna, ki prevladuje na območju soteske, pot bo površinsko nasuta s peskom, da bo normalno prehodna tudi ob slabšem vremenu (glej Vintgar!).”

Delo je plod sodelovanja projektanta, ustreznih občinskih struktur in svetovalcev ter Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine iz Kranja, kar naj bi pomenilo, da se (navajamo!) *“dela ni lotila skupina brezveznikov”*. Trenutna ustavitev del naj bi ne bila estetske, temveč finančne narave.

V pismu avtorja tudi zatrjuje, da najtežji del ureditve poti šele pride, način urejenja iz soteske Čepa pa ne pride v poštev, ker bi ga odnesla voda.

Različna mnenja glede estetike torej ostajajo, najboljši pokazatelj in razodnik pa bodo ljudje, ki bodo obiskovali Dovžanovo sotesko.

Avtor članka v avgustovski številki pripominja, da s člankom ni nameraval nikogar prizadeti ali žaliti, posegi pa, ki se izvajajo dajejo slutiti, da gre za pomanjkljivosti. S strani izvajalca del bi bilo sploh dobro, da bi bili na kraju izvajanih del razvidni podatki o investitorju, projektantu itd., ali sploh običajni podatki, ki jih opažamo na gradbiščih, na osnovi katerih bi zainteresirani ljudje dobili informacije kje te iskati.

Javnost na splošno premalo pozna zamisli o Dovžanovi soteski. Ne ve se še vedno, če je namen posegov le olajšati dostopnost ogleda (iz česar sledi, da bo občina iz leta v leto za to le prilivala sredstva) ali pa tudi komercialni značaj, ko bo investitor lahko računal na del sredstev iz komercialno pridobljenega dohodka. Seveda bi pri tem vsi skupaj verjetno želeli več vključevanja domačinov v projekt. Na žalost pa odstop prejšnjega predsednika KS Jelendol - Dolina g. Janeza Kavčiča kot člana komisije za ureditev Dovžanove soteske in pa dokaj neangažirano vključevanje nadomestnega člana kaže, da za nadaljevanje tega projekta, ki bi rezultiralo tudi v komercialnem izkoriščanju drage investicije s strani domačinov (izjema je mogoče le s strani države podprt projekt “Jamenskov domačije”) ni videti pretiranega interesa.

Ga. Slavki Zupan in g. Žepiču se za nekatera pojasnila zahvaljujemo.

UREDNIŠTVO

ZMANJŠEVANJE ZELENIH PLJUČ TRŽIČA IN OKOLICE

Že nekaj časa smo priče nezadržanemu sekanju dreves v Trziču in okolici. Včeraj je blizu ceste še stala mogočna smreka, s koreninami zadrževala posipanje zemlje in s krošnjo proizvajala kisik, nedaleč stran je par vitkih brez lepšalo pogled na pusto asfaltno cesto in na sivo betonsko zgradbo, danes so tam le še trije žalostni štori in velika praznina. Včeraj so mogočna drevesa še krasila parkovni nasad, danes tam občudujemo le še njihove odžagane ostanke in razmetano vejevje ter samo nemo zmajujemo z glavo.

Odgovorni trdijo, da se vse to tako mora delati po načrtih za napredek in razvoj našega mesta (če je še mesto), za lepši razgled, za boljši promet in da nekatera drevesa povzročajo škodo, z listjem zasipajo jarke in avtomobile, da zastirajo pogled, da so umetno ograjena drevesa lepša in še in še ... Denimo, da je vse to res, vendar tudi preprost občan, ki ima količkaj smisla za lep Trzič, čist zrak in za ohranjanje naravnih lepot, vidi, da so številna drevesa morala pasti prav tam kjer niso delala škode, ampak le olepševala okolico, zadrževala zemljo na brežinah in bila del zelenih pljuč Trziča.

Ko gledam praznine in štore tam, kjer so še pred kratkim kraljevali mogočni lepotci in vitke lepoticice, se mi nehote prikrađe šegava primerjava z obritoglavci, ki si predstavljajo, da so s praznim površjem ali repkom na glavi bolj imenitni, da jih več ljudi občuduje in, da s tem dokazujejo svojo svobodno voljo.

To o osebni svobodi je že vse lepo in prav, ker je glavna lastnina posameznika in z njo dela kar hoče, narava in okolje pa sta naša skupna last in je ne bi smeli posamezniki prikrojevati in uničevati kakor bi se jim zahotelo, pač pa je treba upoštevati tudi mnenje občanov, ki pa ni nujno, da se mora ujemati z idejami strokovnjakov, ki skrbijo za javno dobro in lep izgled.

Poglejmo le nekaj zaskrbljujočih primerov uničevanja zelenega okolja, ki zbode naključnega sprehajalca v oči. Nad Jožefovim gričem je bila še do nedavna prijetna sprehajalna pot, lahko bi rekli skozi pravi naravni park, v smeri nad vikendicami in proti Brčevem rovtu. Sedaj pa so to pot načela težka vozila spreminjati v blatno cesto ob kateri ponekod v polomljenem robidovju in malinovju žalostno leže nekdanje mogočne,

sedaj posekane smreke, ki so še pred dnevi kot del zelenih pljuč Trziča krasile pobočje tržiške strani Kokovnice in večkrat zadrževale nalete uničujočih vetrov, katerih škodljivo delovanje se še danes vidi. Tam na koncu, kjer se cesta začne vzpenjati proti rovtu, je nastalo toliko blata, da mora sprehajalec ali planinec globoko zagaziti vanj, če hoče priti na drugo stran v hrib. Blato so napravila vozila "strokovnjakov za sečnjo in odvoz hlodovine". Dober gospodar bi kaj takega ne dovolil, da ne govorim o razritih gozdnih površinah po katerih vlačijo debla do odlagališča.

Človek dobi vtis, da se žaga in seka drevesa samo iz ekonomske nuje po hlodovini, drveh in denarju, brez ozira na škodo, ki se pri tem napravi, brez smisla za lepoto okolja, za vzdrževanje gozda in parkovnih nasadov kot naravne dediščine zanamcem. Kar ne napravi lubadar, vetrolom, tatovi lesa in ovijalke hitro rastočega srobot, pa "strokovno" uničujemo sami.

Če gremo od zdravstvenega doma proti šoli, lahko na nekaterih mladih drevesih vidimo, kako jih duši srobot, na katerega pa se nihče ne spravi, ker to ni rentabilno. Na vrhu Kunterice, ob hitri cesti med obema tuneloma, leži vejevje napol odžaganih dreves, a med njimi se bohota srobot. Še malo dalje, nad nekdanjo Sukovo vilo, je ob poti kupe nepospravljenega vejevja, nad njimi v okras so štori, nad potjo pa so do razgleda le prišle nekatere imenitnejše hiše.

Nekdo je pojasnjeval, da je potrebno podreti tudi tistih nekaj dreves ob mostu, nasproti Kurnikove hiše, češ, da zapirajo pogled na hišo in trg. Kako zanimivo je v turističnih krajih (tudi Trzič naj bi bil tak kraj) iskati lepote skritih trgov in znamenitih stavb, ki jih skrivajo parkovni nasadi, posamezna drevesa ali skupine dreves, zraven pa okrasno grmičevje, pod drevesi pa kakšna klop. Danes je vsakršnje golote na ogled že tako preveč in ni več zanimiva, mi pa bi še kar razkrivali.

Morda bi sedaj, ko imamo že preveč podrtih dreves v samem Trziču, raje pomislili na zamenjavo nerentabilnega avtobusa na Ravne s prikladnejšim kombijem. Nekajkrat na dan doživljamo kako se ogromen avtobus z največjo muko prebija skozi vozila proti Ravnam in nazaj, povečuje nevarnost v prometu, s počasno vožnjo onesnažuje zrak in povzroča zastoje in nervozo pri vozilih in pešcih. Tistih nekaj potnikov bi kombi z lahkoto prepeljal skozi, pa še cenejše bi bilo. To zamenjavo je treba napraviti pred dograditvijo obvoznice.

Strokovnjaki, ki imajo na skrbi izgled Trziča in okolice, pa naj včasih poslušajo predloge volilcev. Pred očmi naj imajo tudi svarilo neke znane strokovnjakinje, ki je že pred leti opozarjala na osnovi svojih študij, da bodo Alpe počasi začele izgubljati iglavce, ker le ti umirajo zaradi kislega dežja.

M.M.P.

TRŽIŠKI
RAZGLEDI

SPOMIN PRIJATELJEM
PLANIN

Bili smo imenitna planinska družina: Srečnikov Pepe, Kodrov Blaž, Frtunarjev Joža, Jermanova Ema in Tomaž ter midva z možem. Včasih se nam je pridružil še Ahačičev Francelj-Fogl. Družilo nas je veliko prijateljstvo, ljubezen do planin in veselje do petja. Kadar smo zapeli "Mi smo gora sinovi ...", smo se v resnici tako tudi počutili.

Vsako nedeljo smo si oprtali nahrbtnike in šli v hribe. Planinska pot nas je vodila na planino Konjščica, mimo Bele peči na planino Javornik; od tam pa nazaj domov ali še prej celo pod Storžič. Včasih smo jo mahnili na Kukovnico, se spustili po melišču skozi Vrata v Lom ali pa se podali naprej na Tolsti vrh in od tam Pod Storžič. Obiskovali smo tudi planinske postojanke in planšarske kočice v Karavankah. Katerikrat smo delali zelo dolge ture, npr. na Javornik, pod Stegovnikom na Dolgo njivo in dalje na Kofce, kjer smo prespali. Drugikrat smo šli na Bistriško planino, Dobrčo in na Begunjščico; v Roblekovem domu smo prespali, drugi dan pa z vrha Begunjščice krenili v dolino, v Begunje in Pod gorami domov. Na Zelenico smo hodili peš, ker tedaj ni bilo žičnice. Večkrat smo obiskali Kofce po različnih poteh. Lepih planin in gora v okolici Tržiča je na pretek.

Običajno smo se že na poti iz planinskega izleta domov dogovorili, kam bomo šli naslednjo nedeljo. Med našimi najbolj priljubljenimi planinskimi cilji pa je bil gotovo planinski dom Pod Storžičem. Včasih smo sami nad sabo godrnjali, da gremo prevečkrat Pod Storžič. Da bi spremenili to navado, smo včasih žrebali, kam gremo naslednjič. Vlekli smo vžigalice, na katerih so bile označene različne planinske postojanke. Nekoč pa je moj mož vse vžigalice označil enako. Od srca smo se nasmejali, ko smo odkrili prevaro in kar prav nam je prišla, da smo spet lahko šli Pod Storžič.

Pot nas je vodila skozi idilično gorsko vasico Lom. Včasih smo srečavali in se pozdravljali z vaščani, ki so hiteli k sv. maši ali pa smo šli mimo gruče kmečkih fantov in mož, ki so moževali pred cerkvico pod mogočno lipo. Tedaj-okrog leta 1930. se je župnik s prižnice še hudoval nad "brezbožnimi" meščani, če so se vračali brez srajc mimo cerkve skozi vas. Za Slaparsko vasjo smo stopili s prašne ceste, da smo po travniku hodili kot po mehki preprogi. Na Vampih smo radi počivali. Kadar se nam ni dalo daleč hoditi, smo na jasi zakurili ogenj in skuhalimo ajmoht (obaro). Na senožetih smo strmeli v mogočno gorovje Storžiča. Nekoč smo imeli v svoji družbi gosta iz ravninske Bele krajine. Ves čas se je bal, da se bo nanj podrl Storžič. Mi pa smo vedno imeli občutek, kot da bi nas Storžič s Škarjevimi robom hotel objeti.

V resnici pa smo se vedno počutili kot dobrodošli gostje planinskega raja Pod Storžičem in bili vedno prijazno sprejeti v tamkajšnjem planinskem domu. Nekaj je k temu občutenju gotovo prispevalo "minulo delo lastnih rok". Pod vodstvom priljubljenega predsednika planinskega društva Nadka Salbergerja sva z možem skupaj z ostalimi planinci pomagala graditi ta velik planinski dom. Čez senožeti sva tedaj ko še ni bilo ceste prenesla marsikatero dolgo in težko desko-colarico.

Priljubljenost planinskega doma Pod Storžičem pa so ustvarjali predvsem sami ljudje dobre volje-kar tudi smo planinci. Ni manjkalo veselih dovtipov, smeha in petja.

Naša planinska družina je včasih zapela tako ubrano, da smo sami pri tem uživali, kako lepo pojemo. Naše petje pa je bilo vseč tudi drugim planincem. Nekaj časa so nas poslušali, potem pa so se pridružili in z nami zapeli še sami. Kadar je naše petje spremljala kitara ali če je na citre zaigral še Fogl, je bil to že pravi "umetniški" dogodek. Na mizo so prihajali litri vina; bilo jih je včasih več, kot je bilo nas pevcev - pa tudi preveč, če ni bilo prave mere, saj opitost v hribe ne sodi. Morali smo misliti tudi na pot, ki je bila še pred nami, da pridemo varno domov.

Pred odhodom smo se poslavljali brez konca in kraja, kot da smo zadnjič tu in da se ne bomo več vrnili. Med potjo smo včasih sedli na senožetih ali se ustavili nižje na kaki gozdni jasi. Razmišljali smo, katere pesmi še nismo zapeli. Melodijo smo si hitro zapomnili, zatikalo pa se nam je pri besedilu. Rekli smo si: "Tako pa ne gre!" - in pričeli s skupnimi močmi obnavljati besedilo. Ob takih "pevskih vajah" smo zbijali šale in se včasih do solz nasmejali.

Najraje smo prepevali stare domoljubne in ljubezenske pesmi. Na našem "programu" so bile obvezno: *Domovini, Slovenec sem* in *Mili kraj*. Dobro smo zapeli tudi tako pevsko zahtevne pesmi kot sta: *Oj, Triglav moj dom* in *V hribih se dela dan*. Zapeli smo tudi kakšno pesem po želji. Frtunarjev Joža je imel rad pesem: *Tam, kjer pisana so polja*, Srečnikov Pepe pa: *Urška, al' že spiš*. Kodrovemu Blažu pa je bila vseč: *Jaz pa vem, da ti si moja in da ljubiš me srčno*. Za zaključek našega pevskega "nastopa" smo zapeli še naši "himni": *Nazaj v planinski raj* in *Veseli pastir* na Gregorčičevo besedilo, ki se glasi: *"Zakrivljeno palico v roki, za trakom pa šopek cvetlic, ko kralj po planini visoki pohajam za tropom ovčic ..."*

Takrat smo imeli tudi mi v rokah dolge palice in na njih privezan šopek cvetja ali zataktno cvetje za klobukom.

Pričelo se je mračiti. Pospesili smo korak proti domu - včasih tudi ob luninem svitu. Prijetno utrujeni, a dobre volje smo se vračali domov. Bili smo srečni in drug drugemu hvaležni za lepa doživetja v naravi in med nami.

Takšne so bile naše planinske poti. In tako kot se poti iz planin prevesijo navzdol, tako je tudi naša življenska pot počasi krenila navzdol. Našo družino je prvi zapustil Pepe in za njim so kar po vrsti-kot bi se dogovorili-odhajali še ostali; zdaj tega zdaj onega ni bilo več med nami. S tega zemeljskega raja se je prekmalu poslovil tudi moj mož.

Bilo je in minilo je, vse mine na tem svetu. V srcu pa so ostali lepi spomini, ob katerih se rada pomudim.

METKA KAVČIČ-ROBEŽOVA

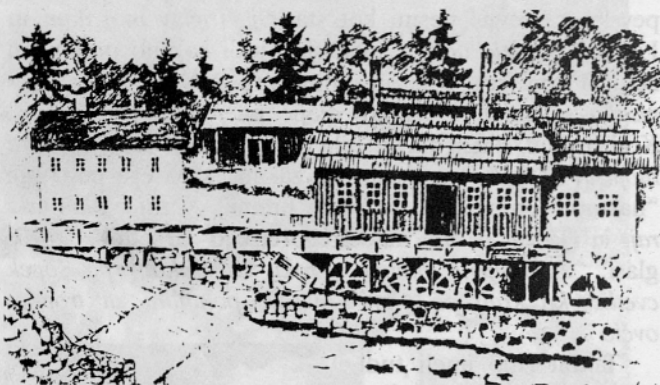

NAŠE OKOLJE VNOVIČ POD DROBNOGLEDOM

Tržič kot najlepše mesto je oznaka, s katero nam pogosto postreže župan in novi poslanec Pavel Rupar. Bralci Tržiških razgledov pa opazijo tudi kaj takega, kar ni v sozvočju s tem rekom. Foto posnetek, še bolj pa lastni ogled, obrobja Tržiča - vrtičarske kolonije na Cimpru, nam pove, da se z našim okoljevarstvenim ravnanjem nahajamo nekje na Balkanu oz. tam kjer ne poznajo minimalnih standardov ureditve okolja. "Okras" s Cimpra se čedalje bolj opaža tudi z glavne ceste Tržič - Ljubelj. Nekaj značilnosti: barvanje opaznih desk v kričeče rdeče-črni barvi moti že od daleč, uničevanje prostora z nasipanjem gramoza pred vhodom v vrtno hišico, vsemogoči neokusni slogi vrtnih hišic, neokusne ali neprimerne kritine in drugi nered silijo redoljubne ljudi, da se upravičeno pritožujejo. Prav bi bilo, da bi si kraj ogledali odgovorni z občine in merodajno posredovali.

STAVBNA DEDIŠČINA PLAVŽARSTVA IN FUŽINARSTVA OB TRŽIŠKI BISTRICI IN MOŠENIKU

*v tržiškem paviljonu
od 15. novembra do 15. decembra 1996*

FUŽINA NA BALOSU OB MOŠENIKU

Predvsem po zaslugi Mirka Majerja je bilo možno izvesti to predstavitev nekdanjih stavbnih objektov - plavžev in fužin iz Tržiča in okolice. Mirko Majer vedno znova dokazuje, kako globoko je v njem zasidrana navezanost na stavbno zapuščino različnih časovnih obdobij, da najde čas za poglobitev v to, da je treba vrtati po preteklosti in to opisati ali še bolje upodobiti za bodočnost. Lepa je tudi poteza, da je možno na razstavi kupiti dela iz njegove skicirke v lepih oblikah: katalog, brošuri in celo koledarju.

ŽLAHTNA VITICA GORIŠKIH BRD

V petek, 8. novembra 1996 je bila v Kurnikovi hiši predstavitev vin in dela Kmetije Prinčič. Vina so pridelana na briških gričih v vasi Kozana, ki se ponaša po izrednih vinogradniških legah, na katere praktično cel dan sije sonce. Zlasti slovijo naslednja vina: Sivi pinot 96, Chardonay 95, Sauvignon 94, Modri pinot 95 in Merlot 94. Razstava je odprta do 15. decembra. dela tudi v bodoče.

NOVA TRGOVINA MIR * YAM

Trgovina je v obnovljeni stavbi Cerkvene ulice (nekdaj Grassmajer-Pr' Putnik) in ponuja pester šolski in pisarniški program, raznovrstna darila, duhovno literaturo, sveče, ipd. Odprta je vsak dan od 7.30 do 12.00 in od 15.00 do 18.00, v soboto pa od 8. do 11. ure.

NOVO VODSTVO RDEČEGA KRIŽA

8. novembra 1996 je bilo izvoljeno novo vodstvo Rdečega križa v Tržiču. Vodja tržiške enote RK je postal g. Tone Kramarič iz Loma.

20 LET TRŽIŠKE OBRTNE ZBORNICE

Ob koncu oktobra je Območna zbornica Tržič imela svojo dvajseto obletnico. Želimo ji uspešnega dela tudi v bodoče.

POVEJ NAPREJ

V knjižnici dr. Toneta Pretnarja sta v torek, 26. novembra 1996 dr. Marja Bešter in Ljubica Črničev iz Centra za slovenščino predstavili delo Povej naprej. Priročnik prinaša niz metodičnih dejavnosti za pouk slovenščine.

ZNAMENJE V HUDEM GRABNU

V soboto, 30. novembra je bilo v Hudem Grabnu blagoslovljeno novo znamenje. Na pobudo krajanov in ob pomoči občine je bilo ponovno postavljeno znamenje križa, ki je bilo v 50-tih letih nasilno odstranjeno.

TRŽIŠKI RAZGLEDI

TRŽIŠKE RAZGLEDE IZDAJA OO SKD TRŽIČ. ČASOPIS JE VPISAN V EVIDENCO JAVNIH GLASIL, KI JO VODI URAD VLADE ZA INFORMIRANJE POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 1174. UREJA UREDNIŠKI ODBOR. GLAVNI IN ODGOVORNI UREDNIK: JANA PRIMOŽIČ
NASLOV UREDNIŠTVA: UREDNIŠTVO TRŽIŠKIH RAZGLEDOV, P. P. 141, 4290 TRŽIČ. TELEFON UREDNIŠTVA: 064/53 016. CENA POSAMEZNE ŠTEVILKE 40,00 SIT.
RAČUNALNIŠKI PRELOM: ASTRUM D.O.O., TRŽIČ • TISK: TISKARSTVO UZAR, TRŽIČ. NAKLADA 1.500 IZVODOV.